

o. *Döko*. Konj. impf. sing. *Dykte* o. *Döke*. Imper. sing. *Dyk*; pl. *Dyken*. Sup. *Dykit* o. (mera sällan) *Dukit*. Part. akt. *Dykande*. Nedsänka sig med hela kroppen under vattenytan. Brukas om alla levande djur. I samma mening säges äfv. *D. ned*. *D. under vattnet* (en pleonasm, som allmänt brukas, men rätteligen icke kan godkännas). *D. till bottnen, ned till bottnen*. *Simfåglar d. ofta ganska länge*. *D. efter något, dyka, för att ifrån sjöbotten upphämta något*. *D. upp*, se *Uppdyka*. *D. upp något*, säges aktivt och betyder: genom dykning upphämta något. — 2) (fig.) *D. ned i*, helt och hållet egna tid och tankar åt något, t. ex.: *D. ned i vetenskapens djup*. Brukas i denna bem. mindre ofta och är då mer att betrakta som en anglicism. — *Syn*. Se *Öfverlemn* sig åt. — *Syn*. Doppa (v. n.), Doppa sig. — 3) (pop. o. fam.) Springa, Ränna. — 4) (sjöt.) Sjunka ell. sänkas under vattenytan.

DYKAND, f. 3. pl. — *änder*. Fågel af Andsläget, med näbben af hufvudets längd, långt bakåt sittande ben, framtärna långa och förenade med hela, mycket breda simhinnor; simmar och dyker mycket väl, flyger snabbt, men går illa. *Anas Fuligula*.

DYKANDE, n. 4. Se *Dykning*.

DYKARE, m. 3. 1) a) Person, som kan dyka. — b) (särskilt) En, som öfvat sig i dykningskonsten, för att upphämta hvarjehanda saker ifrån sjöbotten, fiska perlor, o. s. v. — 2) Dykfågel. — 3) Vatteninsekt af Skalbaggarnes ordning. *Dytiscus*. — 4) Ett slags fyrverkeripjes.

DYKARKLOCKA, f. 1. Stort med bly öfverdraget redskap af trä, i form af en klocka, hvars kant rundt omkring är försedd med tyngder, och som invändigt har ett på kedjor hängande säte, hvilket den person intager, som ämnar nedsänka sig till sjöbotten. Nedsläppes på ett tåg vertikalt i vattnet, så att kanten rundt omkring nedtränger på samma gång deruti, hvarigenom den instängda luften hindrar klockan att fyllas helt och hållet med vatten, äfven på det största djup, så att dykaren alltid kan äga tillräckligt andrum, då han uppsträcker sig öfver det inträngda vattnet. [Dykare —, Dykeri —.]

DYKARKONST, f. 3. sing. Färdigheten att nedsänka sig till djupet af ett vatten och der någon tid uppehålla sig. Härvid brukas vanligtvis Dykarklockan, men äfv. finnas vissa dertill inöfvade Dykare, som utan detta hjälpmedel nedstiga till hafsbotten, t. ex. vid perlfiske. [Dykarkonst, Dykningskonst.]

DYKARLÖN, f. 3. Se *Bergarlön*.

DYKDALB, dyckdållb, m. 3. En i en hamn eller på en redd neddrifven förbindning af pålar, hvilka begagnas vid förtöjning och varpning. [Diktal.]

Anm. Ordet kommer af det franska *Duc d'Albe*, som uppgifves hafva fått sitt namn efter hertigen af *Alba*, hvilken skall hafva upfunnit eller infört bruket af dem.

DYKERI, n. 3. 1) Benämning på de anstalter, hvarigenom förolyckade fartyg och deras gods räddas ur sjönöd eller upptagas ifrån sjöbotten. — *Syn*. Dykeriinträttning. — 2) Särskilt yrke, som har till föremål att berga fartyg och gods. *Rättigheten att idka d. var i äldre tider ett enskilt privilegium*. — 3) Förening af flera personer, som äga privilegium på att med vissa mekaniska apparater uppfiska varor och rädda förolyckade fartyg. — *Syn*. Dykeribolag, Dykerikompani. — *Ss*. *D-bolag*, *-förordning*, *-inrätt-*

ning, *-kompani*, *-lagstiftning*, *-privilegium*.

DYKERIÄFGIFT, f. 3. Afgift till ett dykeri för uppfiskning af gods o. s. v.

DYKERIKLOCKA, se *Dykarklocka*.

DYKFÅGEL, m. 2. pl. — *fåglar*. (nat. hist.) Fågel, som kan dyka.

DYKNING, f. 2. Handlingen, då människa eller djur dyker (se *Dyka*, 1).

DYLAKE, m. 2. pl. — *lakar*. Ett slags fisk, en fot lång, svart, med 5 gula och bruna ränder. Lefver i dyn af sjöar och åar; finnes i norra Tyskland. *Cobitis Fossilis*.

DYLIK, a. 2. Lika, så beskaffad. *D-a personer bör man akta sig för. I d. händelse. Något d-t. Tala om vackert väder och annat d-t.* — *Syn*. Se *Sådan*.

Anm. I eter i gamla språket *Thytiker, Tholiker*, sammansatt af *thui lik*, d. v. s. den ell. det lik.

DYMEDELST, adv. Se *Derigenom*.

DYMLING, m. 2. (tekn.) 1) Arm i en hjulstock, hvarigenom stampen i ett bokverk upplyftes. — 2) Pinne, 1 à 1½ tum tjock, som efter borrning inslås i timret vid träbyggningar 5 till 6 tum djupt, för att fåsta timret tillsammans.

DYMMELONSDAG, m. 2. Onsdagen i dymmelveckan.

DYMMELVECKA, f. 1. Sista veckan före påsk. Kallades äfv. *Straffvecka*, *Arbetsvecka* och *Aflösningsvecka*.

Anm. Hette ursprungligen *Dymbelvecka*, af *Dumb*, tyst, emedan kyrkklockorna då icke ringdes.

DYMOSSA, f. 1. Ett slags mossor i djupa kärr. *Cinclidium stygium*.

DYMYLLA, f. 1. Se *Dyjdord*.

DYNA, f. 1. (af *Dun*) 1) Ett slags fyrkantig, mer eller mindre stor säck eller påse, hopsydd i alla fyra hörnen och fylld med tagel, fjäder, dun, nöthår o. s. v., för att stödjä sig emot (t. ex. ryggell. sidodyna på en soffa), att sitta på (sittdyna), hålla fötterna på (fotdyna), stöda armbågarna på i ett fönster (fönsterdyna), o. s. v. Bildar nyssnämnda sammansättningar, jemte några flera. — 2) Se *Dynstock*.

DYNAMIK, --i'k, f. 3. sing. Läran om kropparnes rörelselagar och krafternas verkningar.

DYNAMISK, a. 2. (vetensk.) 1) Själfverkan, verkande genom en inre levande kraft. — *Motsats*: Mekanisk. — 2) Som har afseende på krafter eller förmögenheter. — 3) Som röjer öfverdrifven verksamhet.

DYNAMIST, --mi'sst, m. 3. (vetensk.) En, som bekänner sig till den äsigten, att materien består af två hvarandra motsatta krafter, en attraherande och en tillbakastötande. — *Motsats*: Atomist.

DYNAMOMETER, --mämétr, m. 2. pl. — *metrar*. 1) Instrument, hvarmedelst betydande krafter (människors eller hästars) pröfvas och bestämmas, bestående i en stål fjäder, den man genom härdning gifvit den grad af fjäderkraft, att han vid den spännande vigtens borttagande återtager sin ursprungliga form. Kraftmätare. Kallas äfv. *Fjädevåg*. — 2) *Optisk d.*, instrument, hvarigenom noga kan bestämmas den förstoring, som ett synglas verkar.

DYNAST, -ásst, m. 3. (från gr.) 1) (ursprungl.) Maktinnehafvare. — 2) (hos de Gamle) Despot. — 3) (nu) Furste, regent. — 4) (under medeltiden, i Tyskland) Adelig herre, som hade säte och stämma på landtügen och med full landshöghet innehade sitt gebit.